

Nr 68

Kungl. Maj:ts proposition med förslag till kungörelse om ändring i allmänna ordningsstadgan (1956:617); given Stockholms slott den 17 mars 1972.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden, inhämta riksdagens yttrande över vad föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF

SVANTE LUNDKVIST

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen konstateras ett behov av centralt meddelade anvisningar och föreskrifter om de villkor som i olika hänseenden bör ställas upp av länsstyrelserna när det gäller tillstånd till tävling med fordon på väg och av polismyndigheterna i fråga om tillstånd till bantävlingar och uppvisningar i motorsport. Ett bemyndigande för rikspolisstyrelsen, statens vägverk och statens trafiksäkerhetsverk att i samråd meddela sådana anvisningar och föreskrifter förordas. Därigenom skapas en fast form för samarbete mellan de tre myndigheterna för uppföljning av utvecklingen och successivt tillvaratagande av de erfarenheter som vinnas. Förslag läggs fram till den ändring som behövs i allmänna ordningsstadgan i fråga om de tillstånd som meddelas av polismyndighet.

Förslag till

Kungörelse om ändring i allmänna ordningsstadgan (1956:617)

Härigenom förordnas, att 14 och 22 §§ allmänna ordningsstadgan (1956:617) skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*14 §¹

Ansökan om tillstånd att anordna offentlig tillställning skall göras skriftligen i god tid före tillställningen och om möjligt å sådan tid, att *ansökan* är polismyndigheten tillhanda senast å femte dagen före tillställningen. Ansökan skall innehålla uppgift angående anordnaren, tid och plats för tillställningen samt dennas art och huvudsakliga utformning. Erfordras utöver vad ansökan innehåller ytterligare uppgifter, äger polismyndigheten förelägga anordnaren att inkomma med upplysningar eller ock själv föranstalta om utredning. För undersökning som kräver särskild fackkunskap må på anordnarens bekostnad anlitas sakkunnig.

Ansökan om tillstånd att anordna offentlig tillställning skall göras skriftligen i god tid före tillställningen. *Föreskrives ej annat med stöd av 22 § andra stycket, skall ansökan* om möjligt göras å sådan tid, att *den* är polismyndigheten tillhanda senast å femte dagen före tillställningen. Ansökan skall innehålla uppgift angående anordnaren, tid och plats för tillställningen samt dennas art och huvudsakliga utformning. Erfordras utöver vad ansökan innehåller ytterligare uppgifter, äger polismyndigheten förelägga anordnaren att inkomma med upplysningar eller ock själv föranstalta om utredning. För undersökning som kräver särskild fackkunskap må på anordnarens bekostnad anlitas sakkunnig.

Ej må, utom då medgivande enligt 21 § första stycket påkallas, föreläggande avse skyldighet att tillhandahålla handling angående eller redogörelse för innehållet i dramatisk eller annan muntlig framställning som är avsedd att förekomma vid tillställningen.

Om beslut i anledning av ansökan skall meddelas skriftligt besked.

22 §

I lokal ordningsstadga må bestämmas vilka föreskrifter som i allmänhet skola meddelas beträffande tillträde till offentlig tillställning och den ordning som skall iakttagas vid sådan tillställning.

¹ Senaste lydelse 1971:672.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Föreskrifter och anvisningar för prövning av ansökan om tillstånd att anordna tävling eller uppvisning i motorsport samt om tid för och innehållet i sådan ansökan meddelas av rikspolisstyrelsen i samråd med statens vägverk och statens trafiksäkerhetsverk.

Denna kungörelse träder i kraft dagen efter den, då kungörelsen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

Utdrag av protokollet över civilärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet på Stockholms slott den 17 mars 1972.

Närvarande: Ministern för utrikes ärendena WICKMAN, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, HOLMQVIST, ASPLING, NILSSON, LUNDKVIST, GEIJER, BENGTTSSON, LÖFBERG, CARLSSON, FELDT.

Chefen för civildepartementet, statsrådet Lundkvist, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om *ändring i allmänna ordningsstadgan (1956:617)* och anför.

Inledning

Genom skrivelse den 15 juni 1965 uppdrog Kungl. Maj:t åt rikspolisstyrelsen och dåvarande väg- och vattenbyggnadsstyrelsen att gemensamt, efter samråd med länsstyrelserna samt efter överläggningar med av frågan berörda motororganisationer, utarbeta förslag till anvisningar för prövningen av ärenden om tillstånd till motortävling. För uppdragets fullgörande tillsatte rikspolisstyrelsen och statens vägverk en arbetsgrupp. Efter den 1 januari 1968 representerades även statens trafiksäkerhetsverk i arbetsgruppen. I anledning av uppdraget överlämnade rikspolisstyrelsen och statens vägverk den 1 juli 1970 till Kungl. Maj:t en promemoria med förslag till anvisningar för prövningen av ärenden om tillstånd till motortävling.

Efter remiss har yttranden över promemorian avgetts av statens trafiksäkerhetsverk, försäkringsinspektionen, statens planverk, länsstyrelserna i Stockholms, Jönköpings, Malmöhus, Göteborgs och Bohus, Örebro, Gävleborgs och Västerbottens län samt Föreningen Bilåkarna, Föreningen Sveriges länspolischefer, Föreningen Sveriges polismästare, Kungl. Automobilklubben, Motorförarnas Helykterhetsförbund, Motorvägarnas riksförbund, Nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande, Svenska Bilsportförbundet och Svenska Motoreykelförbundet.

Förevarande ärende handläggs i kommunikationsdepartementet. De åtgärder som föreslagits i promemorian förutsätter emellertid vissa ändringar i allmänna ordningsstadgan (1956:617, AOst) som jag nu tar upp.

Gällande ordning

Enligt 12 § AOst får offentlig tillställning inte anordnas på allmän plats utan tillstånd av polismyndigheten. I fråga om bl. a. tävling och uppvisning i motorsport fordras sådant tillstånd även när tillställningen anordnas på annan plats.

Vissa krav på ansökningen om tillstånd ställs upp i 14 § AOst. Där sägs bl. a. att den skall göras skriftligen i god tid före tillställningen och om möjligt på sådan tid att den är polismyndigheten tillhanda senast femte

dagen före tillställningen. Det föreskrivs vidare att ansökningen skall innehålla uppgift om anordnaren, tid och plats för tillställningen samt dennas art och huvudsakliga utformning.

Anordnaren svarar enligt 16 § AOst för att god ordning råder vid tillställningen och är skyldig att ställa sig till efterrättelse de föreskrifter med avseende på ordning och säkerhet som polismyndigheten meddelar. I nämnda paragraf i övrigt och i 17–20 §§ AOst ges vissa ytterligare bestämmelser om ordningen vid offentlig tillställning, kostnaderna för ordningshållningen och polismyndighetens särskilda befogenheter.

I 21 § sista stycket AOst hänvisas i fråga om bl. a. tävling med motorfordon på väg till särskilda föreskrifter som gäller utöver bestämmelserna i stadgan.

Slutligen framgår av 22 § AOst att det kan bestämmas i lokal ordningsstadga vilka föreskrifter som i allmänhet skall meddelas beträffande tillträde till offentlig tillställning och den ordning som skall iakttas vid sådan tillställning.

Tävling med fordon får enligt 53 § vägtrafikförordningen (1951:648, VTF) inte anordnas på väg utan tillstånd av länsstyrelsen. Med väg förstås därvid (se 1 § 1 mom. VTF) allmän väg, gata eller annan allmän plats, som är upplåten för allmän samfärdsel, samt enskild väg, som nyttjas till farväg.

Om tillstånd ges enligt 53 § VTF, har länsstyrelsen att meddela nödvändiga föreskrifter till förebyggande av fara och olägenhet för trafiken och för dem som bor eller uppehåller sig vid vägen. Länsstyrelsen skall också i övrigt fästa de villkor vid tillståndet som kan finnas påkallade. De särskilda lokala trafikföreskrifter som kan fordras med hänsyn till tävlingen meddelas också – enligt 61 § 1 mom. tredje stycket VTF – av länsstyrelsen, oavsett om föreskrifterna är av sådan beskaffenhet att beslutanderätten annars tillkommer trafiknämnd.

Befogenheten att besluta om undantag från bestämmelse i VTF eller från lokal trafikföreskrift i samband med tävlingen följer av 63 § VTF. När det gäller hastighet ankommer beslutanderätten på länsstyrelsen, om undantaget avser hastighetsbestämmelse enligt 56 § 1–3 mom. VTF eller enligt lokal trafikföreskrift, medan undantag från de allmänna hastighetsbegränsningar som bestämts med stöd av 56 § 4 mom. VTF beslutas av Kungl. Maj:t. På grundval av ett förslag i departementsutredningens PM nr 108 övervägs f. n. inom kommunikationsdepartementet frågan om en delegering av Kungl. Maj:ts dispensrätt till underlydande myndighet.

Promemorian

Arbetsgruppen har genom studier av tävlingar av olika slag och genom införskaffande av material sökt bilda sig en uppfattning om hur motortävlingar genomförs, vilka riskmoment som förekommer och i vad mån olägenhet skapas för annan trafik eller i övrigt. De brister i tävlingsarrangemang som förekommer och som i enstaka fall lett till att olyckor

med personskador inträffat bör enligt gruppen kunna undvikas genom enhetliga och mer detaljerade föreskrifter från tillståndsmyndigheternas sida. Gruppen konstaterar därför ett behov av centralt meddelade anvisningar för myndigheterna.

I promemorian redovisas utförligt de överväganden som gjorts i fråga om vilka krav som i tillstånden bör ställas på arrangör av motortävling, funktionärer, deltagare, fordon och tävlingssträcka resp. tävlingsområde. Övervägandena har lett till förslag om relativt omfattande anvisningar, delvis allmänt hållna, delvis av mer ingående teknisk natur. Anvisningarna rör även kontrollen över att ställda krav uppfylls.

När det gäller tävlingar på väg har enhetliga villkor i en rad hänseenden befunnits möjliga och lämpliga. Generella anvisningar i fråga om säkerhetsföreskrifter vid bantävlingar har däremot befunnits omöjligt att meddela med hänsyn till olikheterna mellan förekommande tävlingsformer och till tävlingsbanornas varierande karaktär. Väl underbyggda och detaljerade banlicenser bör enligt arbetsgruppens mening ge tillståndsmyndigheterna ledning för meddelande av de säkerhetsföreskrifter som behövs i det enskilda fallet. En central uppföljning och bearbetning av samlade erfarenheter bör emellertid ske för att säkerhetsnormer skall kunna utarbetas successivt.

Också i andra hänseenden pekar arbetsgruppen på behovet av en fortgående uppföljning av utvecklingen och av möjlighet till samråd med berörda centrala verk. Det gäller bl. a. frågor om att skapa enhetliga system för utmärkning av vägvästängning, anvisningsskyltar för tävlande och funktionärernas utrustning samt om vilka närmare krav som bör gälla beträffande tävlingsfordonen främst vid tävlingar utanför inhägnat område. För att få till stånd en sådan uppföljning liksom ett fortlöpande samarbete på området mellan de centrala verken, tillståndsmyndigheterna och motororganisationerna föreslår arbetsgruppen inrättande av ett samarbetsorgan, sammansatt av representanter för rikspolisstyrelsen, statens trafiksäkerhetsverk och statens vägverk.

En särskild fråga som tas upp i promemorian rör arrangörens försäkringsskyldighet. Det föreslås att arrangör i tillståndet skall åläggas att teckna ansvarsförsäkring till betryggande belopp för varje form av skadeståndsskyldighet han kan komma att ådraga sig med skyldighet att inom tid, som bestäms i tillståndet, inge bevis härom till myndigheten.

Arbetsgruppen har slutligen funnit vissa föreskrifter påkallade rörande tidpunkten för och innehållet i ansökan om tillstånd till motortävling. Ansökan bör enligt förslaget göras hos länsstyrelse om möjligt senast två eller – om tävlingen berör mer än ett län – tre månader före tävlingen och hos polismyndighet om möjligt senast fem veckor före tävlingen. Utöver vad som föreskrivs i 14 § AOst bör ansökningen enligt förslaget innehålla bl. a. uppgift om tävlingsledare, tävlingsform och beräknat antal deltagande tävlingsfordon samt beskrivning av tävlingsområdet.

Departementschefen

I anledning av Kungl. Maj:ts uppdrag till rikspolisstyrelsen och statens vägverk har en arbetsgrupp, bestående av representanter för rikspolisstyrelsen, vägverket och statens trafiksäkerhetsverk, studerat motortävlingar av olika slag och införskaffat material för att bilda sig en uppfattning om hur motortävlingar genomförs, vilka riskmoment som förekommer och i vad mån olägenheter skapas för annan trafik och i övrigt. Gruppen har konstaterat att brister i tävlingsarrangemang endast i enstaka fall lett till olyckor med personskada men har ändå funnit att behov föreligger av centralt meddelade anvisningar till tillståndsmyndigheterna. Förslag till anvisningar för prövningen av ärenden om tillstånd till motortävlingar har lagts fram i en promemoria. Förslaget rör såväl tävlingar på väg, för vilka krävs tillstånd av länsstyrelse enligt 53 § VTF, som bantävlingar, vilka fordrar tillstånd av polismyndighet enligt 12 § AOst.

En central tanke i promemorian är att de tre myndigheter som deltagit i arbetsgruppen bör bilda ett samarbetsorgan för en fortgående uppföljning av utvecklingen och för bearbetning av samlade erfarenheter i syfte att successivt skapa nya enhetliga normer för de krav som bör ställas i olika hänseenden vid tillståndsgivningen.

Förslaget till anvisningar har vid remissbehandlingen av promemorian fått ett i stort sett positivt mottagande, även om kritik riktats mot utformningen på särskilda punkter. De remissinstanser som yttrat sig om förslaget till ett centralt samarbetsorgan – bland dem flera länsstyrelser – har betecknat det som välbetänkt eller angeläget att ett sådant organ inrättas.

Ärendet har beretts inom kommunikationsdepartementet. De föreslagna anvisningarna har därvid funnits med hänsyn till bl. a. remisskritiken höra överses i flera hänseenden. Denna översyn bör ske i fortsatt samarbete mellan rikspolisstyrelsen, vägverket och trafiksäkerhetsverket och dessa tre myndigheter bör bemyndigas att i samråd meddela anvisningarna. Bemyndigandet bör även avse rätt att meddela de bindande föreskrifter för tillståndsprövningen som kan finnas påkallade. Chefen för kommunikationsdepartementet har meddelat mig sin avsikt att föreslå Kungl. Maj:ten de ändringar som behövs i bestämmelserna i 53 § VTF om tillstånd till tävling med fordon på väg. I linje härmed har jag låtit inom civildepartementet upprätta ett förslag till sådan ändring av AOst att de tre myndigheterna erhåller ett motsvarande bemyndigande att meddela anvisningar och föreskrifter för polismyndigheternas tillståndsprövning när det gäller tävling och uppvisning i motorsport.

I promemorian har föreslagits särskilda bestämmelser om tidpunkten för ingivande av ansökan om tillstånd till motortävling och om ansökningens innehåll. Jag har i samråd med chefen för kommunikationsdepartementet funnit att det med hänsyn till tävlingarnas skiftande omfattning och art inte är lämpligt att sådana bestämmelser meddelas i författning. Bemyndigandet för de tre centrala myndigheterna bör

emellertid omfatta också föreskrifter och anvisningar om tidpunkten för ingivande av ansökan om tillstånd och om ansökningens innehåll. Jag vill i detta sammanhang erinra om att tillståndsmyndigheten självfallet kan vägra tillstånd, när ansökan gjorts så sent att tiden fram till den angivna tävlingsdagen är för kort för de undersökningar och överväganden som behövs.

De anvisningar och föreskrifter som meddelas till en början bör givetvis begränsas till förhållanden där tillräckligt underlag för enhetliga normer redan finns. De bör därefter successivt byggas ut på grundval av erfarenheter som vinnas vid en fortlöpande uppföljning i nära samarbete med tillståndsmyndigheterna och med berörda organisationer. Det väsentliga i det förslag som presenteras nu är att det möjliggör en fast form för sådan uppföljning genom det samarbetsorgan som de tre myndigheterna förutsätts tillsätta för den nya uppgiften.

Jag hemställer att Kungl. Maj:t bereder riksdagen tillfälle att avge yttrande över förslaget till *kungörelse om ändring i allmänna ordningsstadgan (1956:617)*.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Britta Gyllensten